

Filosofie in de samenleving (A005208)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 5.0 **Studietijd 150 u**

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2025-2026

A (Jaar)	Nederlands	Gent	zelfstandig werk werkcollege hoorcollege
----------	------------	------	--

Lesgevers in academiejaar 2025-2026

Segers, Seppe	LW01	Verantwoordelijk lesgever
Delanote, Broos	LW01	Medewerker

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2025-2026

	stptn	aanbodsessie
Bachelor of Arts in de moraalwetenschappen	5	A
Bachelor of Arts in de wijsbegeerte	5	A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Filosofie in theorie en praktijk; humane wetenschappen; filosofie in de maatschappij; objectiviteit; reflectie; kritiek; argumentatie en debat; maatschappelijke verankering; engagement; vertalen; interdisciplinariteit en intermedialiteit; filosofisch relevante stijlen en genres

Situering

Het doel van dit opleidingsonderdeel is vierledig: (a) de nodige vaardigheden verwerven om zich als filosoof in het maatschappelijk debat te begeven en kritisch te reflecteren over de rol van de filosofie in de samenleving – algemeen luik (b) de plaats van de filosofie bevragen in het veld van de wetenschappen en van de menswetenschappen in het bijzonder – historisch-theoretisch luik, (c) de filosofische methodologie verankeren, inhoudelijk aan de hand van concrete en actuele maatschappelijke debatten en formeel aan de hand van een brede waaier van filosofisch relevante genres en stijlen – praktisch luik, (d) schrijf-, argumentatie- en presentatievaardigheden aanscherpen om zich als filosoof in het maatschappelijk debat te bewegen – praktisch luik.

Inhoud

Doorheen dit opleidingsonderdeel reflecteren studenten kritisch op de rol die filosofie kan spelen in de samenleving en op de plaats die filosofie inneemt in relatie tot andere (mens)wetenschappen. Ze gaan ook na wat het belang en de mogelijkheden zijn van ver- en hertalen van filosofische concepten, genres en teksten met betrekking tot een doelpubliek. Ze reflecteren over de waarde en functie van publieksfilosofie.

Aan de hand van een reeks filosofische relevante genres die steeds gekoppeld worden aan een historische of hedendaagse casus, worden verschillende mogelijkheden en beperkingen verkend van stijlen en media om tot filosofische reflectie over de samenleving te komen.

Studenten worden op die manier aangespoord en begeleid om vaardigheden concreet te ontwikkelen door:

- (i) de analyse en bespreking van actuele en pertinente maatschappelijke debatten (zelfgekozen thema)
- (ii) het uitschrijven van een opiniestuk dat aanknoopt bij een actuele kwestie

(iii) de actieve deelname tijdens de les aan discussies, leeskartels, debatten...
(iv) een concreet engagement aan te gaan door deel te nemen aan een zelfgekozen project buiten de louter academische context (b.v.: Maand van de filosofie, Filosoferen met kinderen of volwassenen in zorgcontext, symposium, sustainable development goals)
(v) (eventueel) voorbeelden van performances en interventies bij te wonen.
Ten slotte wordt er doorheen de verschillende onderdelen steeds ook teruggekoppeld naar de geschiedenis van de vakgroep en opleiding. Er wordt op basis van teksten en voorbeelden nagegaan hoe onder andere Apostel, Boehm, Kruihof en Vermeersch maatschappelijk engagement en de rol van de filosofie hebben proberen invullen.

Begincompetenties

Basiskennis van de geschiedenis van de filosofie, de epistemologie en de wetenschapsfilosofie.

Eindcompetenties

- 1 Kritisch kunnen reflecteren over de rol van de filosofie in het maatschappelijk debat.
- 2 De rol van filosofische methodologie in het veld van de (mens-)wetenschappen kunnen herkennen, analyseren en problematiseren.
- 3 In staat zijn om deze methodologie concreet in te zetten in de context van maatschappelijke actuele vraagstukken.
- 4 Zowel mondeling als schriftelijk de nodige argumentatieve vaardigheden ontwikkelen om te kunnen participeren aan filosofische vraagstukken die leven in de samenleving.
- 5 Een publiceerbaar opiniestuk kunnen schrijven.
- 6 Aan de context aangepaste genres, stijlen en media kunnen analyseren en/of inzetten om vanuit de filosofie een bijdrage te leveren aan de samenleving.
- 7 Mogelijkheden tot een eigen filosofisch engagement inzien en concretiseren.

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk mits gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Hoorcollege, Zelfstandig werk

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

1. Hoorcolleges en interactieve discussie over de plaats van de filosofie in de samenleving, alsook over de rol van filosofie in het veld van de (mens-) wetenschappen (en het bredere maatschappelijke veld), en over de bruikbaarheid en mogelijke inzetbaarheid van de filosofische methodologie in wetenschappelijke en maatschappelijke discussies – teksten op voorhand te lezen.
2. Werkcolleges (i): Analyse en bespreking van (historische) debatten met het oog op hun actualisering en maatschappelijke verankering: historische situering, argumentatieve en retorische structuren.
3. Werkcolleges (ii) – aanleren van argumentatieve en stilistische vaardigheden om een opiniestuk te schrijven, voorbereiden van thema's en collectief presenteren en bespreken van resultaten.
4. Werkcolleges (iii): deelnemen aan online leesgroep rond een gekozen essay.
5. Zelfstandig werk: lezen van de teksten voor de hoorcolleges, voorafgaand aan de les bekijken en analyseren van de gekozen debatten, voorbereiden van schrijfpodricht, presentatie en discussie.
6. Extra muros: zich als filosoof engageren in een zelfgekozen project.

Studiemateriaal

Geen

Referenties

Deze kunnen jaarlijks wijzigen (zie Ufora)

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Door de docenten (op afspraak) en praktijkassistent(e).
Collectieve feedback en mogelijkheid tot individuele feedback (op afspraak).

Interactieve ondersteuning via Ufora (forums, e-mail).

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie, Peer en/of self assessment, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Periodegebonden evaluatie: schrijven van een verhandeling (1500-2000 woorden) vanuit een tijdens het examen aangeboden vraag (verschillende opties) die aansluit bij de lessen.

Eindscoreberekening

Periodegebonden (30%) en niet-periodegebonden (70%) evaluatie

Verdeling bij niet-periodegebonden evaluatie

- permanente evaluatie: 20%
- opiniestuk: 20%
- Reflectieverslag praktijkcomponent: 30%

Deelname aan alle onderdelen is verplicht.

Faciliteiten voor werkstudenten

1 Geen mogelijkheid tot examen op ander tijdstip binnen het academiejaar

2 Mogelijkheid tot feedback via email of na afspraak tijdens kantooruren.

Extra informatie: Voor meer informatie omtrent flexibel studeren: <http://www.flw.ugent.be/flexibelstuderen>